Nytt hus på gamle tufter: – Naustet har stått der gjennom flere generasjoner. Det forteller en historie.

En samklang mellom nytt og gammelt var tanken bak restaureringen av et gammelt ryfylkenaust på Sokn.

Et nytt bygg har reist seg på de gamle naustmurene på Rennesøy. Broen og kranen i Åmøyfjorden i bakgrunn forteller en historie om oljealder og nye tider. **Foto: Fredrik Refvem**

Av **Hjørdis Irene Halleland Mikalsen**

Publisert: 24. mai 2020

Arkitekt Espen Surnevik har alltid hatt en forkjærlighet for det historiske. Han var derfor ikke vanskelig å be da han fikk spørsmål om å gjøre de 200 år gamle nausttuftene på Sokn om til en moderne fritidsbolig.

– Naustet har stått der gjennom flere generasjoner. Det forteller en historie. Ikke bare om en byggeskikk som strekker seg tusen år tilbake i tid, men også om en kulturarv det er viktig å ta vare på. Det fyller meg med stor ærbødighet.

Nytt og gammelt side om side. **Foto: Fredrik Refvem**

Den gamle grunnmuren er beholdt. **Foto: Fredrik Refvem**

Som i de gamle naustene har heller ikke dette takutstikk, men går i kant med den gamle muren. Taket er i oksidert sink. **Foto: Fredrik Refvem**

Naustet sett fra luften. **Foto: Fredrik Refvem**

Naustet på Sokn var i en sørgelig forfatning før restaureringen startet. **Foto: Espen Surnevik**

Naustet med Jostein Eianes låve i bakgrunnen. **Foto: Fredrik Refvem**

Det gamle Ryfylke-naustet ligger i det vakre kulturlandskapet på øya Sokn i nye Stavanger kommune og eies av

gårdbruker og tidligere Rennesøy-ordfører Jostein Eiane.

Naustet var i en sørgelig forfatning. Overbygget var i ferd med å råtne bort, men den vakre natursteinsmuren var fortsatt intakt. Eiane hadde et ønske om å gi det gamle naustet nytt liv. Han kontaktet arkitekt Espen Surnevik, som selv har røtter på Rennesøy.

Prisbelønnet

Espen Surnevik er født og oppvokst på Våland, yngst av fire søsken og sønn av tidligere Aftenbladet-redaktør Per Surnevik. Surnevik gikk fortsatt på ungdomsskolen da foreldrene bestemte seg for å flytte til familiegården på Rennesøy. Dermed ble han med på flyttelasset.

– Det var en stor overgang for en bygutt fra Våland å flytte til landet. Men det var på Rennesøy jeg fikk øynene opp for arkitektur og gamle byggeskikktradisjoner, sier han.

ANNONSE

I dag er han bosatt i Oslo hvor han driver et enmanns arkitektkontor i tillegg til stillingen som professor ved Institutt for Arkitektur ved Arkitekthøyskolen.

– På den måten får jeg jobbe i krysningsfeltet mellom akademi og praksis. En kombinasjon jeg stortrives med, sier han.

Byggherre Jostein Eiane nyter utsikten over til Bru. Det svarte skapet på veggen kamuflerer et fjernsynsapparat og annen elektronikk. **Foto: Fredrik Refvem**

Tv-en gjemmes i skapet. **Foto: Fredrik Refvem**

Da arbeidet med renoveringen av naustet startet, var dette et rom med jordgulv. Nå har det fått skifergulv med varmekabler og furumøbler som tåler at flovannet kommer inn i rommet. Utsikten over til Bru er upåklagelig. **Foto: Fredrik Refvem**

Å se redskaper kilt inn i murveggen er ikke uvanlig i gamle naust. Denne hammeren har kanskje stått i 100 år, og den skal fortsatt få stå. **Foto: Fredrik Refvem**

FAKTA

Sokn

LES MER ↓

Følger hele prosessen

Surnevik jobber gjennomgående med prosjektene og står selv for alle faser av arkitektur- og landskapsprosjektering.

ANNONSE

– Jeg følger hele prosessen fra de første skissene til hele bygget står ferdig, sier arkitekten som har fått flere priser for sitt arbeid.

Den gjeveste fikk han i 2016, da han ble tildelt Statens byggeskikkpris for Våler kirke i Solør.

– Det var stas. Jeg var den første enkeltpersonen som fikk denne prisen som vanligvis går til større arkitektfirma, sier Surnevik.

Han var også var hovedarkitekt for Østre Porsgrunn kirke i Telemark. Også for dette byggeprosjektet vant Surnevik en slags «pris», nemlig den kristne dagsavisen Dagens kåring av Norges styggeste kirke.

– Akkurat det tar jeg med knusende ro, sier arkitekten lattermildt.

– Det er snakk om en kåring med knappe 900 stemmer på Facebook. I tillegg er Dagen en avis med utspring i den kristne bedehusbevegelsen som tradisjonelt sett har et negativt syn på norsk kirkekultur. Så nei, jeg har ikke mistet nattesøvnen av den grunn.

Han vil mye heller vil prate om det nyeste prosjektet sitt: De gamle nausttuftene på Sokn.

Naustets «master bedroom» er ikke stort, men godt utnyttet. Det er adkomst til rommet via to skyvedører, en på hver side av sengen. **Foto: Fredrik Refvem**

Også kjøkkenet er tegnet av Surnevik. Den svarte veggen er i samme materiale som benkeplaten. Dermed er den lett å rengjøre for fett og matsprut. **Foto: Fredrik Refvem**

Denne stedbygde sofaen er et hyggelig krypinn for rolige lesestunder og kan med enkle grep gjøres om til en ekstra soveplass. Den har også praktisk oppbevaring i store skuffer. **Foto: Fredrik Refvem**

Badet på rundt 3 kvadratmeter består av tre nisjer: en for dusj, en for toalett og en for vask. **Foto: Fredrik Refvem**

Nytt og gammelt

Naustprosjektet startet i 2017.

ANNONSE

– Det har tatt tre år, noe som er typisk for mine prosjekter. Jeg jobber langsomt, både fordi jeg driver for meg selv i tillegg til å undervise på Arkitekthøyskolen, men også fordi jeg trives med å la prosjektene modnes underveis i byggeprosessen.

Det opprinnelige overbygget er byttet ut med en moderne struktur av oksidert zink i sort, matt farge.

– Det jeg liker aller best med dette prosjektet, er samklangen mellom de gamle steinmurene og den nye zink-kledningen. Den mørke overflaten står vakkert til de uendelig mange gråtonene som finnes i de gamle natursteinsmurene. Det gir en lesbar dialog mellom fortid og fremtid, sier arkitekten engasjert.

Naustet hadde jordgulv som nå er byttet ut med skiferheller over varmekabler.

– Dette blir et slags kombirom som kan brukes til å oppbevare både båt og fiskeutstyr, som også var rommets opprinnelige funksjon. I tillegg er det et fint sted for å dekke langbord og invitere til krabbelag eller grillfest.

Lyspullerten og det myke lyset fra soveromsvinduene og inngangsdøren utgjør et innbydende bilde i skumringen. **Foto: Fredrik Refvem**

Når mørket senker seg, kommer glassdørene til sin rett. Kontrastene til nabonaustet forteller en historie om nåtid og fortid. **Foto: Fredrik Refvem**

Dørene er i herdet glass. **Foto: Fredrik Refvem**

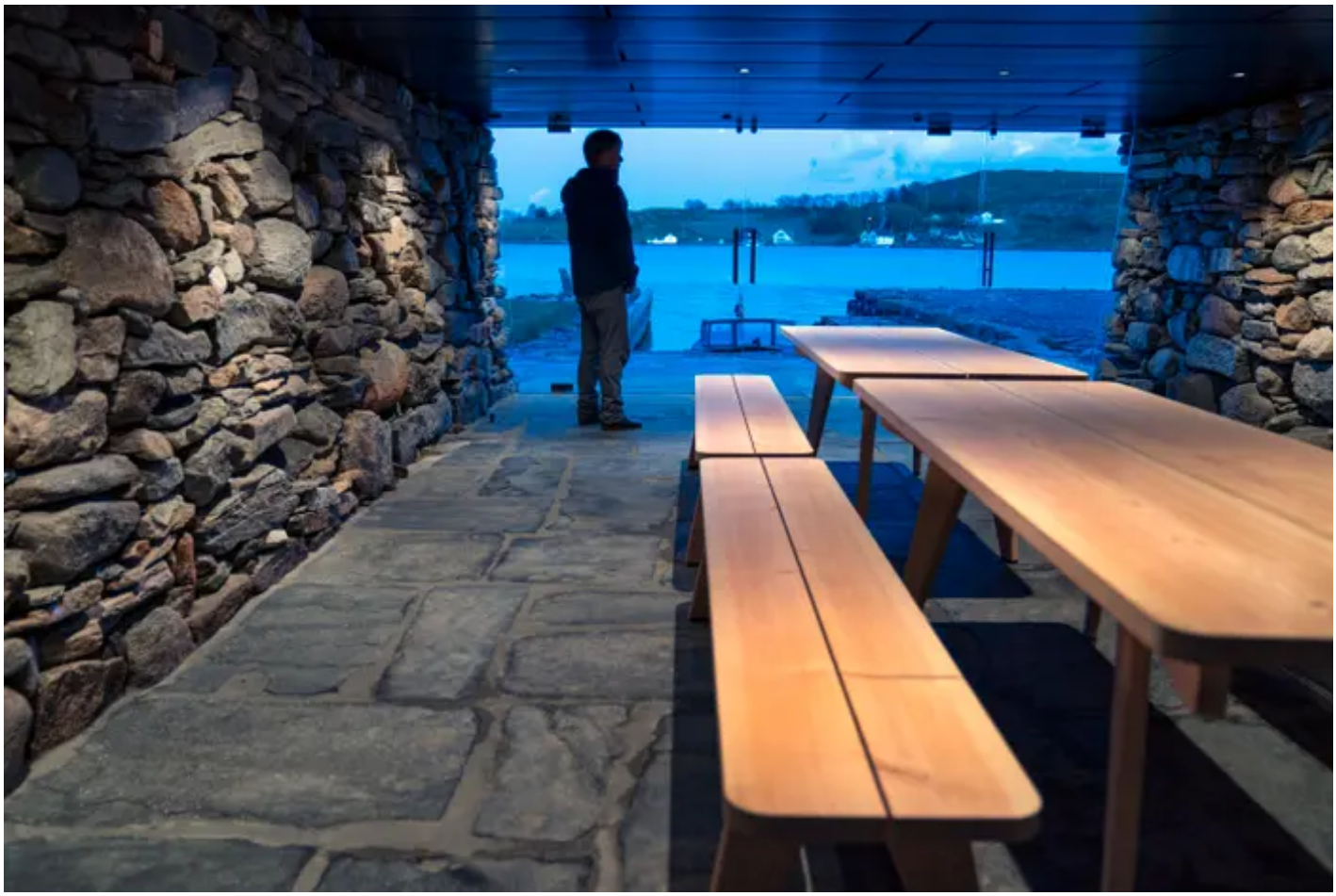

Jostein Eiane nyter den blå timen og utsikten over til Bru. Møblene har Surnevik tegnet, og de er laget av HøieUeland som også har utført byggearbeidet ellers. Møblene er av helfuru og tåler å få flovann «på føttene». **Foto: Fredrik Refvem**

Den innvendige geometrien gjenspeiler den utvendige, i gangen som fører til naustets to soverom, bad og utgangsdøren. **Foto: Fredrik Refvem**

Møblene i naustet er spesialtegnet av arkitekten selv og laget i svart MDF og ullstoff i samme fargenyanse som spelsauene utenfor naustvinduene. **Foto: Fredrik Refvem**

Køyesengene er spesialbygd, med egne lufteluker for å slippe inn den velgjørende sjøluften utenfor. **Foto: Fredrik Refvem**

Innebygde skapdører i furufinér og «svarte hull» til å åpne med. **Foto: Fredrik Refvem**

Moderne

En utvendig trapp fører opp til det nye overbygget på rundt 60 kvadratmeter. En moderne og funksjonell boligdel med på stue, kjøkken, bad, bod og to soverom. Store vindusflater vender mot sjøen. Vegger og tak er kledd med furu.

– Dette materialvalget henspiller til tidligere tider, hvor det ofte ble brukt solid furutømmer når naust skulle bygges.

Sammen med Eiane måtte han planlegge ombyggingen nøye for at det skulle kunne godkjennes.

– Et viktig argument i søknaden var nettopp det at vi uttrykte et tydelig ønske om å ta vare på de gamle tuftene, i tillegg til at vi ville kopiere naustets opprinnelige geometri, forklarer Surnevik.

Noe unikt

Eierens planer for huset er å leie ut til sommergjester.

– Nå går vi en usikker sommer i møte på grunn av koronautbruddet, samtidig oppfordres det til norgesferie. Da er Sokn en flott destinasjon, mener Eiane.

Det hender at han tar seg en tur ned bare for å kjenne på stemningen.

– Espen Surnevik har klart å gjøre naustet om til noe unikt. Det har noe ved seg som må oppleves, spesielt fordi det har ulike uttrykk til ulike tider på døgnet. Om dagen har det en egen måte å fange lyset på, og om kvelden, når det er mørkt ute og lyst inne, er stemningen varm og murene kommer virkelig til sin rett.

Publisert: 24. mai 2020 09:00
Oppdatert: 24. mai 2020 14:52

Rennesøy | Stavanger kommune | Arkitektur

Mest lest